

Kedves Doctor Hampel!

Azon őszinte és szíves ajánlatáért, hogy gyűjteményem leírását jövő év Julius hónapjára kiadás alá küldeném kezeihez, a legnagyobb köszönettel tartozom.

Sajnos azonban, miszerint betegeskedéseimmel nem vagyok azon helyzetben hogy kiszabott határidőre dolgozatot szolgáltatthassak nyomdába, mivel hetekig, olykor hónapokig munkaképtelen vagyok. Továbbá pedig sajtó alá a magyar fogalmazás nekem, a ki sem írói tehetséggel, de még a szórakás ismeretével sem bírok, igazán sokooldalú nehézséget ad.

Ha 2000-en felül lévő ábrával és katalogussal ellátott ugyis összeálított nagy, önálló német dolgozatomat – az akadémia ki nem adhatja, azt mindenesetre magam sajnálom leginkább miután a 86 táblára rajzolt tárgyakat 20 évi megfigyelés és tanulmányozás után kiválasztva, azokat nagy költséggel rajzoltattam le.

Én nem az ornamentika egyes motivumaira vagy a kő és csont eszközök illusztrálására fektettem a főszulyt, mert ezekkel kideríteni mit sem lehet; hanem a culturt jelképező tárgyakban és az ezekkel kapcsolatos symbolikában rejló nevezetességeire gyűjteményemnek, a melyek fonalain aztán jutottam el az elért fényes eredményekhez.

S ámbár jénai könyvemben csakis mintegy 4-5 symbolumát gyűjteményemnek értelmezve mutattam be–amelyeket Sayce addig tántoríthatatlanul a készítő, vagy tulajdonos bélyegeivé avagy ornamentikáivá minősített, e magyarázataimra – megnyugvásomra – következő bírálatot adott: „összehasonlító módszere az egyetlen egy, amely megengedi, hogy tudományos értelmezéséhez juthassunk jelentőségüknek.” A mit hogy ide leirtam, ne méltóztassék kérkedésnek tekinteni. Efel én Doctor Hampelt csak azzal kívánám meggyőzni, hogy én a tárgyak kiválasztásával, azok összeegyeztetésével és magyarázatával a helyes utat eltaláltam s hogy csoportosítani a táblákon, hogy

az attributumok és symbolumok folytonosságát Babylontól Dáciáig geographiailag és kronologiailag mutatom ki.

Ha ezen nagy figyelemmel és gonddal kiválasztott tárgyakat új csoportosításban sőt csak részben, félegészen hozná az „Arch. Ért.” Lehetetlenné válna nekem azok leírása, mivel egy nagy, önálló munka anyagát szétdarabolni egy kisebb műhöz reám új és igazán kivihetetlen dolgot rónna.

A tanulmányozók előtt is gyűjteményem műbecsét nagyban alászállitná a meglevő adatok hiánya. Ezen felül az új rajzoltatás költségei ki lennének kerülhetők; a horgany edzetű dúcok költséges reproductioinál szintén tökéletesebb és olcsóbb lenne a jénai lithographia. Egy 8 ezer darabon felül álló gyűjteményt is szerfölött nehéz feladat lenne nekem elcsomagolnom. Doctor Hampel nem is képzeli minő gazdag adatkészlet van nálam felhalmozva és általam már ki is dolgozva.

Én őszintén úgy a hogy a körülmények állnak irtam le nézeteimet, hogy Doktor Hampel elérendő célomat teljesen ismerhesse. Tapasztaltam és tapasztalom jóságát, ismerem műértelmének nagy becseit s tudom, hogy e célom megvalósítására szolgáló eszközökről meg nem felejtkezik s úgy vezetendi kormány körökben a dolgot hogy a mi nekünk most kivihetetlennek tetszik, később mégis realizálható leend! Azon reményben, hogy ez így is lesz zárja sorait

hálás és őszinte tisztelője
Torma Zsófia